راهنمای پژوهش دربارهٔ جناب ابوطالب علیه‌السلام ـ مهدی مجتهدی
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث **سفینه**
سال دوازدهم، شماره ۴۸ «ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، پاییز ۱۳۹۴، ص ۶۵ ـ ۹۶

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

راهنمای پژوهش دربارهٔ جناب ابوطالب علیه‌السلام

مهدی مجتهدی *

چکیده: یکی از مهمترین مراحل پژوهش، تدوین ادبیات آن موضوع است. از این رو برای سامان یافتن پژوهش‌های جدید دربارهٔ جناب ابوطالب بن عبدالمطلب، پدر بزرگوار حضرت علی علیه‌السلام، نیز به راهنمای تحقیق نیاز است. در نوشتار حاضر که بیش از ۲۵۰ منبع را شناسانده، کوشیده شده تا تمامی آثار مرتبط و مستقل دربارهٔ این شخصیت شناسانده شوند. همچنین برای نخستین بار مراجع مهم شرق شناسان در این موضوع، از قبیل مقالات دائرةالمعارفی، معرفی شده‌اند.

کلیدواژه‌ها: ابوطالب بن عبدالمطلب، کتابشناسی، پژوهش، مسلمانان، خاورشناسان.

*. استادیار دانشگاه فردوسی مشهد mmojtahedi@um.ac.ir

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

مقدمه

تدوین ادبیات تحقیق یک موضوع، جزء لاینفک پژوهش دربارهٔ آن موضوع است. با توجه به تخصصی شدن علوم، این مهم، یعنی منبع‌شناسی ضرورتی دو چندان می‌یابد. از سویی تدوین این راهنمای پژوهش در حوزهٔ تاریخ اسلام و به خصوص شخصیت‌های مشهور آن تاحدودی دشوار است. این نکته وقتی پیچیده‌تر می‌شود که شخصیتی تاریخی موضوع مباحث کلامی و مانند آن نیز باشد. جناب ابوطالب بن عبدالمطلب علیه‌السلام، عموی رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله و پدر حضرت علی علیه‌السلام، یکی از بهترین نمونه‌های چنین شخصیت‌هایی هستند. با عنایت به اینکه در طول تاریخ اسلام، بحث ایمان ایشان مورد تردید برخی از نویسندگان قرار گرفت، افزون بر شرح زندگانی وی، دامنهٔ گسترده‌ای از آثار در دفاع از جناب ابوطالب علیه‌السلام پدید آمد تا ثابت شود که این بزرگوار مشرک از دنیا نرفته است.

بزرگانی اقدام به شناساندن آثاری کرده‌اند که دربارهٔ ابوطالب علیه‌السلام نوشته شده است. در راس همه مرحوم آقا بزرگ تهرانی با کتاب گرانقدر *الذریعه* قرار دارند. در مجلدات مختلف این کتاب به آثار مستقل در مورد ابوطالب اشاره شده است. به خصوص در جلد دوم ذیل *ایمان ابوطالب*. همچنین در تحقیقات استاد مرحوم سید عبدالعزیز طباطبائی که با عنوان *اهل البیت علیهم‌السلام فی المکتبة العربیة* منتشر شده است و چندین اثر دیگر، می‌توان آثاری را یافت که برخی از آنها چاپی هستند و بسیاری به صورت نسخه‌های خطی و چه بسا نایاب و حتی مفقود هستند.

در کنار این منابع، کتابشناسی‌های مستقلی نیز برای حضرت ابوطالب تاکنون منتشرشده است. عبدالجبار الرفاعی در کتاب ۱۲ جلدی *معجم ماکتب عن الرسول و اهل بیت صلوات الله علیهم* در واژه‌های ایمان و ابوطالب کتب چاپ شده را

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

می‌شناساند. عبدالله صالح المنتفکی در مجله تراثنا در مقاله‌ای با عنوان «معجم ما الف عن ابی طالب علیه‌السلام» به معرفی کتب نشر یافته پیرامون جناب ابوطالب علیه‌السلام پرداخته است. این کتاب شناسی مجددا در ویژه‌نامه مجله *المرشد* چاپ شده است. ناصرالدین انصاری قمی نیز در نوشتاری که دو بار به صورت مقاله و یک بار ضمن یک کتاب منتشر شده، به کتابشناسی در مورد جناب ابوطالب علیه‌السلام اقدام کرده‌است.[۱]

در نوشتار حاضر، آثار مستقل معرفی شده‌اند و امید است در مجالی دیگر کتاب‌های مشتمل، که بخشی از آن‌ها دربارهٔ حضرت ابوطالب است، معرفی شوند. برای نمونه می‌توان یاد کرد از علامه سید جعفر مرتضی عاملی، که در مجموعه بزرگ ۳۵ جلدی *الصحیح من سیره النبی الاعظم* (قم: دارالحدیث، ۱۳۸۵) به اشکال مختلف از جناب ابوطالب علیه‌السلام سخن گفته و این منبعی قابل توجه است. همچنین الشیخ عبدالله الحسن در *مناظرات فی العقائد و الأحکام*(۲ج.) (قم: خانه کودک، نشر بلاغ، چاپ اول، قم،۱۳۷۷ش. ج.۱،ص.۳۵۹-۳۸۴) که در بخشی با عنوان «أبوطالب علیه‌السلام مؤمن قریش» چهار مناظره با عناوین زیر آورده است: «مناظرة عبدالله بن عباس مع بعضهم فی إیمان أبی‌طالب علیه‌السلام»، «مناظرة السید محمد جواد المُهری مع الاَستاذ عمر الشریف في مسألة إیمان أبي‌طالب علیه‌السلام»، «مناظرة الشیخ محمد الاِشتهاردي مع بعضهم في إیمان أبي‌طالب علیه‌السلام» و «مناظرة السید علی البطحائی مع الشیخ عبدالله بن جحش في مسألة إیمان أبی‌طالب علیه‌السلام».

ویژگی قابل توجه این منبع‌شناسی آن است که به پشتوانهٔ منابع گردآوری شده

---

۱. مجله *آینه پژوهش* ش۲۱ (آبان۱۳۷۲ش)، مجله *میراث شهاب* (نشریه کتابخانه آیت الله مرعشی- قم) ش۷۰ (زمستان ۱۳۹۱) ص۱۳۳- ۱۶۱. کتاب *کتابشناسی اهل البیت علیهم‌السلام* بوستان کتاب قم، ۱۳۸۸. ص۱۷- ۴۳.

در کتابخانه تخصصی امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام مشهد ـ با همت و توفیق استاد محمد مجتهدی ـ بخش مهمی از آثار معرفی شده قابل دسترسی هستند. لذا آثاری که با علامت © مشخص شده‌اند در آن کتابخانه موجود است.[1] سایر مواردی که در آن کتابخانه موجود نیست، بر اساس منابع دیگری استخراج شده است که برای رعایت اختصار، نام کوتاه موارد پربسامد در انتهای مشخصات منبع آمده و اطلاعات کامل آنها به شرح زیر است:

الذریعه

آقا بزرگ تهرانی، محمدمحسن؛ *الذریعة الی تصانیف الشیعة*، بیروت: دارالاضواء، ۱۴۰۳ق. = ۱۹۸۳م.

اهل البیت

طباطبایی، سید عبدالعزیز، *اهل البیت فی المکتبة العربیة*، قم: مؤسسهٔ آل البیت علیهم‌السلام لإحیاء التراث، ۱۴۱۷ق.

تذکره

سید حسن عارف نقوی، ***تذکره علمای امامیه پاکستان***، اسلام آباد: امامیه دار التبلیغ، ربیع الثانی ۱۳۱۵ق. ترجمه محمد هاشم، در سال ۱۳۶۳ توسط مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان منتشر گردیده و نیز در مشهد از سوی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی در سال ۱۳۶۹ شمسی به چاپ رسیده

۱. مدیر کتابخانه تخصصی امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام مشهد، آقای محمد مجتهدی از خوانندگان گرامی دعوت می‌کند تا اگر به منابع معرفی شده در این مقاله که در آن کتابخانه موجود نیست دسترسی دارند، به هر شکل ممکن به ایشان اطلاع دهند: info@imamalislib.com 09153176281

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

است. از همین چاپ اخیر ترجمه استفاده شده است.

تراثنا

منتفکی، عبدالله صالح؛ «معجم ما الف عن ابی‌طالب علیه‌السلام»، تراثنا، العددان ۶۳ و۶۴ (رجب و ذوالحجة ۱۴۲۱)، ص. ۱۶۳-۲۳۳.

کتابشناسی اهل بیت

انصاری قمی، ناصرالدین؛ *کتابشناسی اهل البیت علیهم‌السلام*، قم: بوستان کتاب قم، ۱۳۸۸. ص۱۷- ۴۳.

المرشد

فاضلی، حسین محمد علی، *المرشد*، العددان ۲۱و۲۲، ۱۴۲۹ق. = ۲۰۰۸م.

این شماره از مجله ویژه‌نامه‌ای‌ست با عنوان: *ابوطالب عم النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله و والد الوصی علیه‌السلام المؤمن قبل الاسلام* و شامل مقالات و اشعار پیرامون جناب ابوطالب است. برخی از منابع، از این مجله استخراج شده‌اند. ویژه‌نامه مذکور با عنوان *ابوطالب درفش یکتاپرستی* توسط آقای حمید رضا آژیر به فارسی ترجمه شده و بنیاد پژوهش‌های آستان قدس مشهد آن را منتشر نموده است.

معجم

رفاعی، عبد الجبار؛ *معجم ما کتب عن الرسول و اهل البیت صلوات الله علیهم*، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۷۱-.

برخی از منابع این نوشتار به طور مستقیم از فهرست رایانه‌ای کتابخانه‌ها استخراج شده است، لذا در انتهای مشخصات منبع نام یکی از کتابخانه‌هایی که دارای آن منبع هستند، درج شده‌است. لازم به ذکر است که برای تمایز مقالات،

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

کلمه «مقاله» در انتهای مشخات مقالات ذکر شده‌است. همچنین بر اساس آنچه در کتابشناسی‌ها متداول است، منابع بر اساس نام مشهور پدیدآور مرتب شده‌اند و اگر نام پدیدآور مشخص نباشد، به جای آن، عنوان منبع در ترتیب الفبایی لحاظ می‌شود. همچنین اگر ناشر اثری مشخص نباشد «بی‌نا» و اگر تاریخ نشر آن مشخص نباشد «بی‌تا» درج شده‌است. کتاب‌هایی که برای مخاطب کودک یا نوجوان منتشرشده است، با کلمه «کودک» مشخص شده‌اند.

تمام تاریخ‌هایی که در این کتابشناسی آمده، هجری شمسی است، مگر خلاف آن قید شود.

در آخر باید اشاره شود که در اغلب فهارس مخطوطات کتابخانه‌ها یا در مقدمهٔ متن مصحح نسخه خطی منتشرشده دربارهٔ جناب ابوطالب علیه‌السلام محقق به معرفی کتاب‌ها پرداخته‌اند. بی‌تردید این نوشتار قابل تکمیل است.[1]

۱. لطفا نظرات و نکات تکمیلی خود را به رایانامه نویسنده این نوشتار ارسال فرمایید.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

۱. ابراشی، محمد عطیه
محمد فی بیت عمه ابی‌طالب
قاهرة: مکتبه عصر، ۱۹۸۰م.
>تراثنا

۲. ابراهیم، محمد زکی
عصمةالنبی ونجاه ابویه وعمه وصحة معجزاته حقیقة قطعیة الثبوت
قاهره ۱۹۷۲ م.
>تراثنا

۳. ابن حیون التمیمی المغربی (قاضی نعمان)، نعمان بن محمد (م ۳٦۳ ق)
ایمان ابوطالب علیه‌السلام
> اعیان الشیعة، ج۱۰ ص۲۲۳
>منیه الراغب فی ایمان ابی‌طالب، شیخ محمدرضا طبسی ص۳٤

٤. ابن طاووس، سید احمد بن موسی (م ٦۷۳ق.)
ایمان ابی طالب علیه‌السلام
>الذریعه ج۲ص۵۱۲

۵. ابن طولون الصالحی الدمشقی، شمس الدین محمد(م ۹۵۳ق.)
الروض النزیه فی الاحادیث التی رواها ابوطالب عن ابن اخیه
تحقیق و استدراک محمد باقر محمودی، قم: مجمع احیاء الثقافه الاسلامیه، ۱۰۰ص.
©

٦. «ابوطالب بن عبدالمطلب»
دائرة المعارف تشیع، زیرنظر احمد حاج سید جوادی [و دیگران]، تهران: نشر شهید سعید محبی، ۱۳۷۵ [چاپ سوم]، ج.۱، ص. ٤۱٤-٤۱۵.
©

۷. «ابوطالب دانای قریش»
مجله صف ش ۹۱ – ۱۳٦٦ ش
>معجم
مقاله

۸. «ابوطالب فریادگر توحید»
مسجد ش۱۰۹ دی ۱۳۸۵
مقاله

۹. *ابوطالب کفیل الرسول*
بیروت۱۹۹۱ م. دارالاسلامیه ص ۲۳
مجموعه سیره الصحابه الاخیار ش۱
©
کودک

۱۰. *ابوطالب و قصیدة اللامیة*
تحقیق وجمع محمد مهدی صباحی کاشانی، بیروت: امجاد، ۱٤۳۲ق.
۱۱۸ص.
©

۱۱. آذر دهدشتی، اسماعیل
ایمان ابوطالب
مجله تخصصی کلام اسلامی سال٤ ش۵۵، ۱۳۸٤
مقاله

۱۲. آذری نژاد، اسماعیل
«ابوطالب بن عبدالمطلب»،
دانشنامه کلام اسلامی، جلد۱، زیر نظر جعفر سبحانی، قم: موسسه امام‌صادق علیه‌السلام،۱۳۸۸.
مقاله

۱۳. اردبیلی،سبط‌الشیخ (- ۱۳۵۷ق.)

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

ابوطالب صلوات الله و سلامه علیه شیخ المؤمنین و شفیعهم: سیرة سیدنا و مولانا ابي طالب...
(عراق)، بی‌نا، بی‌تا، ۱۰۰ص.
©

۱۴. **الازدی المهلبی البصری، ابی الحسن بن هلال (بلال) بن ابی معاویه (قرن ٤ ق)**
ایمان ابوطالب علیه‌السلام (البیان عن خبرة الرحمن فی ایمان ابی طالب وآباء النبی)
>الذریعة ۱۷۱/۳

۱۵. **ازهری اللاذقی، سلیمان**
بلوغ المارب فی نجاة آبائه علیهم‌السلام وعمه ابی طالب
>اهل‌البیت ص۷۱ ش ۱۳۸

۱۶. **اسبر، محمد علی**
ابوطالب بطل الاسلام الخالد
بیروت: دارالثقلین مؤسسة البلاغ، بی‌تا، ۱۸۹ ص.
©
چاپ دیگر:
ابوطالب عملاق الاسلام الخالد
لبنان: دارالاصالة، ۱٤۱۱ق. ۱۸۲ص.
©

۱۷. **اسدی، شیخ فیصل**
ابوالائمه الاطهار سید البطحاء ابوطالب علیه‌السلام
بیروت: موسسه الاندلس للمطبوعات ٦٤۷ص
©

۱۸. **اسدی، قصی**
ابوطالب دراسه فی شعره
>تراثنا

۱۹. ***اسلام ابی‌طالب***
نجف: لجنة رد الشبهات فی موسسة الغری للمعارف الاسلامیة، ۱٤۲٦ق. ۱٦ص.
©

۲۰. **اشعری قمی، ابی القاسم سعد**
فضل ابی‌طالب و عبدالمطلب و عبدالله ابی النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم
>الذریعه ج۱٦ص۲٦۵؛ رجال النجاشی ص۱۷۷

۲۱. **آل سید علی خان، سید عبد الکریم**
واقع ابی طالب المومن
>ابوطالب و بنوه ص٤۱٤

۲۲. **آل طعمه حائری، سید عبدالحسین**
ترجمة حیاة ابی طالب
>طبقات اعلام الشیعه، ج ۱۵، بیروت: دار احیاء التراث العربی.

۲۳. **آل مسروح المظفر، احمد بن عقیل**
ابوطالب
>تراثنا

۲٤. **آل نوح، کاظم**
نجاه ابی طالب
مولف طرق حدیث الائمه قریش وفی بعضها من بنی هاشم ص۹٤

۲۵. **امینی، عبدالحسین احمد**
الغدیر
جلد۷ ص۳۳۰ - ٤۱۲ و ج ۳۸-۲۹
پیرامون جناب ابوطالب بحث نموده‌اند
©
به جهت اهمیت، این بخش کتاب الغدیر به صورت مستقل چاپ و ترجمه شده

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

است.

۲۵/۱. *ابوطالب حامی الرساله*
بی‌نا، بی‌تا. ۱۲۰ص.
©

۲۵/۲. *ابوطالب مظلوم تاریخ*
مترجم انتشارات بدر، تهران، بهار ۱۳۵۹، ۱۹٦ ص وزیری
©

۲۵/۳. *ابوطالب حامی الرسول*
اعداد و تحقیق محمد حسن شفیعی شاهرودی قم موسسه میراث النبوه ۱٤۳۱ق،۱۵۲ ص رقعی
©

۲۵/٤. *ابوطالب حامی پیامبر*
تدوین تحقیق وترجمه محمد حسن شفیعی شاهرودی، قم: موسسه میراث النبوه۱٤۳۲ق، ۱۷٦ ص رقعی
©

۲۵/۵. *ابوطالب مظلوم تاریخ*
ترجمه محمد فضل حق، کراجی: جامعه تعلیمات اسلامی، ۲۰۱۰م. ۲٦۸ص
©

۲۵/٦. *ابوطالب صحابی مظلوم*
تدوین عبدالعلی محمدی شاهرودی
تحقیق محمد حسن شفیعی شاهرودی
قم موسسه میراث نبوت
۱٤۳۲ق،۲۷۱ص رقعی
©

۲۵/۷. حاتمی، غلامرضا
سرور قریش حضرت ابوطالب مظلوم تاریخ به روایت اهل سنت
مشهد الماس شرق ۱۳۸۸. ۳۹ص
©

امینی، محمد هادی
دیوان ابی‌طالب
(که بیش از ۱۰۰۰بیت می‌باشد)
(در مقدمه کتاب مواهب المواهب ص ۱۲ یاد شده)
انصاری قمی، ناصر الدین
«کتابشناسی حضرت ابوطالب علیه‌السلام»
آینه پژوهش، ش ۲۱، آبان ۱۳۷۲ . ص.۸۹-۹٦.
مقاله
©

«کتابشناسی حضرت ابوطالب»
میراث شهاب، شماره ۷۰، زمستان ۱۳۹۱ شمسی.
مقاله
©

انصاری هندی، خالد
حیاة ابی طالب فی اثبات ایمان ابی‌طالب (اردو)
>تراثنا
انصاری، غلام حسین
ابوطالب و اسلام
ملتان انجمن ناصر الغراء ۱۹٦۷م. (اردو)
>کتابشناسی اهل بیت ص٤۰
۲۹/۱. اوردبادی، محمدعلی
ابوطالب مؤمن قریش
در: موسوعة العلامة الاوردبادی.
کربلاء: العتبة العباسیة المقدسة، ۱٤۳٦،
ج ۱۰ ص ۷-۱۳
اهل، عبدالعزیز سید
ابوطالب

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

بیروت: دارالعلم للملایین، ۱۹۵۱م.

شیخ بنی هاشم (ابوطالب علیه‌السلام

>الذریعه ج۱٤ص۲٦٥

۳۱. *ایمان ابوطالب* علیه‌السلام

نسخه خطی در دانشگاه تهران ش۱۰۰۳۱/۲.

>فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران ج۱۷ ص۵۲۸

۳۲. *بحث فی اسلام ابی‌طالب عم النبی*

نسخه در جامع کبیر در یمن، صنعاء

>مجله المورد مج ۳، ع۲ س ۱۹۷٤م. ص ۲۰۵

۳۳. برزنجی الشافعی الشهروزی، محمد بن [عبدالرسول (م. ۱۱۰۳ق.)

بغیة الطالب لایمان ابی طالب

> اهل‌البیت ص٦۸ ش ۱۳۳.

©

۳٤. [بر اساس نسخه کتابخانه مجلس شورای اسلامی در حال تصحیح است.]

توضیح: کتاب *اسنی المطالب فی نجاة ابی طالب* تالیف شیخ احمد بن زینی دحلان خلاصه این کتاب است.

> ذیل: دحلان شافعی مکی

۳۵. بصری التمیمی الحنبلی (-۳۷۵ ق.)

ایمان ابی‌طالب علیه‌السلام

>الذریعه ج۲ص۵۱۳

بغدادی مدائنی، ابی الحسن علی بن محمد بن عبدالله بن ابی سیف

اخبار ابی‌طالب وبنیه

(هدیه العارفین ج۱ ص٦۷۰) >تراثنا

۳٦. بغدادی، محمود سید البطحاء

با مقدمه آیت‌الله مرعشی‌نجفی

قم: دارالغدیر، ۱۹۸۹م.

>تراثنا

۳۷. بن سالم، محمد بن عمر بن محمد معروف به ابن الجعابی

اخبار ابی‌طالب

(ریحانه الادب ج۷ص٤٤۳)

۳۸. بن علی، سید احمد بن صاحب بن هادی مشهور به واعظ

ابوطالب ایمان ومواقف

>*المرشد*، ص٤۳٦.

بن وجیه، لبیب

اسلام ابی طالب من خلال آلایات والاحادیث والاشعار والوقایع التاریخیة

دمشق: بی نا، ۱۹۳۸م.

>تراثنا

بهادلی، علی

مواقف ابی طالب عقائده ام عاطفیه

قم: موسسه ام القری للتحقیق والنشر ۱٤۳۲ق. ۲٤۵ص.

©

۴۰. بهرامیان، علی

«ابوطالب (عمران) بن عبدالمطلب»

ترجمه فرزین نگهبان، *دانشنامهٔ اسلامیکا*، زیر نظر ویلفرد مادلونگ و فرهاد دفتری، ج.۲، لیدن(هلند): بریل، ۲۰۰۸م. (انگلیسی)

مشخصات اصل اثر:

Bahramian, Ali; Negahban, Farzin. "Abū Ṭālib (ʿImrān) b.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

ʿAbd al-Muṭṭalib."
Encyclopaedia Islamica.
Editors-in-Chief: Wilferd Madelung and, Farhad Daftary. Brill Online, 2015.
©

٤٢. بوهل، فرانتس (۱۸۵۰-۱۹۳۲م.)
«ابوطالب»
دانشنامهٔ اسلام، ویرایش اول، زیر نظر هوتسما و دیگران، ج.۱، لیدن(هلند): بریل،۱۹۱۳-۱۹۳۶م. (انگلیسی)
مشخصات اصل اثر:
Buhl, Frants Peder William Meyer.
"Abū Ṭālib."
Encyclopaedia of Islam, First Edition (1913-1936). Edited by M. Th. Houtsma, T.W. Arnold, R. Basset, R. Hartmann. Brill Online, 2015.
©

چاپ مجدد در:
"Abū Ṭālib."
Shorter Encyclopaedia of Islam, Edited by H.A.R. Gibb and J.H. Kramers, Leiden: E.J. Brill, 1953.
©

ترجمه ترکی:
"EBÛ TÂLIB"
iA [islam Ansiklopedisi], IV, 52.

٤٣. بیضون، لبیب وجیه (-۱۹۸۰م)
ایمان ابوطالب علیه‌السلام
>معجم ج۱

٤٤. پارسا، فاطمه (-۱۳۶۲)
ابوطالب و خدیجه
تهران: شبرنگ، ۱۳۸۸.
کودک
> کتابخانه آستان قدس رضوی، مشهد

٤٥. پتیالوی، محمدعلی
ایمان حضرت ابوطالب
(اردو) چاپ گوجرانواله
>کتابشناسی اهل بیت ص۴۰
©

٤٦. پور طباطبایی، سید مجید
ابوطالب تجلی ایمان
تهران: معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ وارشاد اسلامی ۱۳۷۲،۱۸۶ص
رقعی
©

٤٧. تمیمی، عباس فاضل
شذرات فیما کتبه الشعراء بحق سید البطحاء ابوطالب (رضي الله عنه)
بغداد: بی‌نا، ۱۴۳۱ق. ۱۴۰ ص.
©

٤٨. تهرانی، شیخ عباس
الجواب الصائب عن شبهة ایمان ابی‌طالب
>الذریعه ج۵ ص۱۷۰

٤٩. تهرانی، شیخ میرزا نجم الدین جعفر
کافل الیتیم (ابوطالب، یا شیخ الابطح در ایمان ابیطالب)
این کتاب در سال ۱۳۸۰ق. در مطبعه آداب نجف در ۲۲۰ صفحه چاپ شده است
>الذریعه ج۱۷ص۲۴۴

٥٠. جاوری پاکستانی نجفی، کاظم حسین اثیر

مطلوب الطالب فی ایمان ابی طالب (اردو)
>تراثنا

۵۱. الجنیدی، ابراهیم بن محمود
ابوطالب المحامی الاول عن الدعوة الاسلامیة
>تراثنا

۵۲. چشتی، صائم
عیون المطالب فی اثبات ایمان ابی طالب ۲ جلد
لاهور: ۱٤۱۲ق. چشتی کتب خانه جهنگ بازار فیصل آباد
جلد اول ٦۰۵ص، جلد دوم ۵۱۷ص
رقعی
©

۵۳. الحاج، حسن
«ابوطالب مأوی الرسول والرسالة»
میقات الحج، العدد ۱۸، رجب ۱٤۲۳ق.
ص.۱۲۲-۱٦٤.
مقاله

۵٤. حبیب، عبدالکریم
«اسنی المطالب فی شرح خطبه ابی طالب»
مجلة الثقافة الاسلامیة، دمشق، العدد ٤۵، ۱٤۱۳ق.
مقاله

۵۵. حداد، علی
ابوطالب ...مومن باستحقاق
بیروت دارالمحجه البیضاء ۱٤۲۹ق.، ۹۵
ص رقعی
©

۵٦. حسن، محمد کامل (محامی)
ابوطالب عم الرسول (فی سلسلة عظمای الاسلام ۹)
بیروت: المکتب العالمی
>اهل‌البیت ص۱٦ ش ۱۱.

۵۷. حسنی الشامی الصنعانی، هاشم بن یحیی بن احمد (م ۱۱۵۸ق.)
ارشاد الهارب من صحة ایمان الاقارب ایمان آباء الرسول وعمه ابی طالب
تحقیق عباس حمید کریم الزیدی، قم: دار الغدیر، ۱٤۲٤ق. ۲۲٤.
©

۵۸. حسنی، سید نبیل
ابوطالب ثالث من اسلم
کربلاء: مکتبة العتبة الحسینة المقدسة، ۱٤۲۹ق. ۲۰٦ ص.
©

۵۹. حسنی، سید نبیل
«ناگفته‌هایی از تاریخ ابوطالب علیه‌السلام: تحلیل گزارش تاریخی خرگوشی (م ٤۰۷ق.)»
ترجمه و تلخیص عبدالحسین طالعی
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ٤۷
«ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، تابستان ۱۳۹٤، ص٦۲_۷۲.
مقاله
©

٦۰. حسنین شیفته تاج الافاضل، مولانا علی
اولین مداح رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم حضرت ابو طالب

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

>تذکره، ص۱۸۰

٦١. حسنین شیفته تاج الافاضل، مولانا علی
کلام ابی طالب
>تذکره، ص۱۸۰

٦٢. حسین بن سردار حسین، سید مرتضی
معروف به آغاقاسم صدر الافاضل
ابوطالب
مطبوع ١٤٠٧
>تراثنا

٦٣. حسین شیرازی، مولانا سید خورشید
العرفان فی دلائل ایمان حضرت عمران
>تذکره، ص۹۳

٦٤. حسینی آل مجددشیرازی، سیدحسن
«ابوطالب عم الرسول المصطفی مومن
بنی هاشم»
علوم الحدیث، العدد١١، محرم- جمادی
الثانیة ١٤٢٣ق. ص٨-٥٤.
مقاله

٦٥. حسینی الحنفی، احمد بن خیری پاشا بن
یوسف
ابوطالب کافل النبی و ناصره
>اهل‌البیت ص۳۲۹ ش ۵۱۷ و ص١٦
ش ۱۲
>حنفی، احمد خیری

٦٦. حسینی الهندی الله آبادی، علی کبیربن
جعفربن علی رضا بن فقیرالله
غایه المطالب فی ایمان ابی‌طالب

٦٧. حسینی بغدادی، سید طالب مشهور به
خرسان
الیاقوتة الحمراء فی ایمان شیخ البطحاء
مخطوط
>تراثنا

٦٨. حسینی رفاعی، سید طالب
عقیدة ابی طالب
بیروت: دارالاضواء، ۱۹۹۰ م.
>تراثنا

٦٩. حسینی نجفی، سید حسن
اسلام ابی طالب
>منیة الراغب فی ایمان ابی‌طالب ،شیخ
محمدرضا طبسی ص٣٤

٧٠. *حضرت ابوطالب دیدگاه اهل سنت ج ٤*
نشریه پیام دین مشهد ١٣٨٦ – ٢٨ص
رقعی
©

٧١. *حضرت ابوطالب ج ١*
نشریه پیام دین مشهد ١٣٨٦ – ٢٨ص
رقعی
©

٧٢. *حضرت ابوطالب دیدگاه ابن عربی ج ٢*
نشریه پیام دین مشهد ١٣٨٧ – ٢٨ص
رقعی
©

٧٣. *حضرت ابوطالب دیدگاه مولوی ج ٣*
نشریه پیام دین مشهد ١٣٨٦ – ٢٨ص
رقعی
©

٧٤. حضرت ابوطالب شخصیت بزرگ عالم
اسلام»
پیام انقلاب، سال چهارم، ش ٧٦.
مقاله

٧٥. *حقیقت ایمان حضرت ابوطالب*
مرکز تحقیقات موسسه فاطمیه مشهد،
غنچه یاس بی تا -٣٢ ص جیبی
©

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

۷۶. الحلفی المخزومی، کاظم
اسمی المطالب فی ایمان ابی‌طالب
نجف الاشرف ۱۳۵۹ق
>تراثنا

۷۷. حمزة، تامر محمد
«أبوطالب حصن النبوة»
بقیةالله، العدد ۲۳۹، رمضان ۱٤۳۲ق.
ص.٦٤-٦٧.
©

۷۸. الحمو، سیدجمیل
[مدیر مسئول هفته نامه اسرار حلب]
القول الصائب فی اسلام ابی‌طالب
>*المرشد*، ص٤٣٦.

۷۹. حمید سلیم گندمی
«عقد الانامل در اثبات ایمان ابوطالب ـ میرزا ابراهیم بن ابی الفتح زنجانی»
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ٤٧
«ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، تابستان ۱۳۹٤، ص١٦٥ـ ١٨٤.
مقاله
©

۸۰. حنفی، احمد خیری
القصیده الغراء فی ایمان ابی طالب شیخ البطحاء
تحقیق سید علی بن حسین خطیب هاشمی، کاظمیة: المطبعة الحیدریة، ۱۳۸۲ق. ۹۳ص.
©

۸۱. حنون، محمد بن عبدالسلام (– ۱۳۲۸ق.)
اتحاف الطالب بنجاة ابی‌طالب
(مخطوط فی الرباط، الفهرست الثالث ۲۹۹۸)
[این کتاب خلاصه اسنی المطالب فی نجاة ابی‌طالب است.]
>اهل‌البیت ص۱۸ ش ۱۸

۸۲. حیدر، نجم افتخار
«ابوطالب»
دانشنامهٔ جهان اسلام اکسفورد،
ویرایش اول ، زیر نظر جان ال. اسپوزیتو، ج۱، انتشارات دانشگاه آکسفورد. (انگلیسی)
مشخصات اصل اثر:
Haider, Najam Iftikhar "Abū Ṭālib."
The Oxford Encyclopedia of the Islamic World **.Edited by: John L. Esposito. Oxford University Press, 2009.**
©

۸۳. حیدری، تاج الدین
ایمان ابوطالب
(گجرات)
(تذکره ص٦٤)

۸٤. حیدری، مولانا تاج الدین
ایمان ابی‌طالب
(اردو)
>تذکره، ص٦٤

۸۵. خزاعی نیشاپوری، شیخ محمد صاحب کتاب الاربعون حدیثا عن الاربعین
منی الطالب فی ایمان ابی طالب
>حسینی الحنفی، احمد بن خیری پاشا بن یوسف

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

>الذریعه ج۲۳ص۲۱۲

۸۶. خزاعی، عبدالحسین
عطاءات ابی طالب دراسة عصریة لادلة حقیقیة مستوحاة من الکتاب والسنة تثبت ایمان ابی‌طالب سلام الله علیه
نجف: العتبه العلویه المقدسه، ۱٤۳٦ق.
۱۸۰ص.
©

۸۷. خزام الصیادی الرفاعی الحسینی، محمد بن حسن وادی بن علی
السهم الصائب لکبد من آذی اباطالب
(الاعلام زرکلی ج٦ص۹٤)
>تراثنا

۸۸. خطیب المصری، شیخ محمد خلیل
-غایه المطالب فی شرح دیوان ابی طالب
>اهل‌البیت ص۳۲۹ ش ۵۱۸

۸۹. خطیب، سید عقیل
ابوطالب الرجل المفتری علیه
نجف؟: بی نا، ۲۰۱٤م. ۱۹۲ص.
©

۹۰. خلیفه شوشتری، محمد ابراهیم
ایمان ابی طالب وموقف الشیخ المفید منه
قم: کنگره هزاره شیخ مفید، ۱٤۱۳ق.
۲۰ص.
©

۹۱. خنیزی قطیفی، عبدالله
ابوطالب مؤمن قریش
قم: دار الغدیر، ۱٤۲۵ق.
٤۳۲ص وزیری.
در پی تالیف این کتاب، اتفاقاتی رخ داد و حکومت عربستان قصد اعدام مولف را داشت و عاقبت با پادرمیانی آیت الله حکیم از عراق و سران بعضی دول نجات پیدا کرد. کتاب چاپ‌های متعدد دارد و به زبانهای مختلف هم ترجمه شده است

۹۲. ۹۱/۱. ابوطالب مومن قریش، ترجمه سید حسین محفوظی [به فارسی]، قم: نشر حبیب، ۱۳۸۸. ©
۹۱/۲. ابوطالب مومن قریش، ترجمه [به انگلیسی]، قم: انصاریان، ۲۰۰۰م. ©
۹۱/۳. ابوطالب مومن قریش ترجمه اردو لاهور ٤۳٦ ص©
>تراثنا
خورشید حجاز مدایح ومناقب ابوالائمه حضرت ابوطالب – ۳۰ ص

۹۳. >مشهد کتابخانه آستان قدس رضوی
داداش نژاد، منصور
«ابوطالب بن عبدالمطلب هاشمی (۷۵ قبل بعثت/ ۱۰ بعثت)»
دانشنامه سیره نبوی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ج.۱، صص.۳۸٦-٤۰۲.
©

۹٤. دحلان شافعی مکی، شیخ احمد بن زینی (۱۲۳۱- ۱۳۰٤ق.)
اسنی المطالب فی نجاة ابی طالب
- قاهره: مکتبة التراث والعلوم العربیة، بی‌تا، ٦۳ص.
©
۹٤/۱.- تعلیق علی بن حسین الهاشمی، تهران مطبعة اسلامیة، ۱۳۸۲ ق. ٦٤ ص.
©

۹۴/۲.- اعداد و تقدیم صالح وردانی، قاهره: دار الهدف، بی‌تا. ۱۱۴ص.
©

۹۴/۳.- تحقیق وتعلیق حسن بن علی سقاف، عمان(اردن)، دار الامام النووی، ۱۴۲۸ق. ۱۵۲ص.
©

۹۴/٤.-*ابوطالب چهره درخشان قریش ترجمه فارس اسنی المطالب فی نجاة ابی‌طالب*، ترجمه محمد مقیمی، تهران: ۱۳۷۱. - ۷٦ص
©

۹۴/۵.- محمد نجم الدین علی صاحب مدارس سنی دکن حیدر آباد ۱۳۱۳ ق.
-محبوب الرغائب ۲۳۵ص (اردو)
>تراثنا

۹۴/٦.- ترجمه مولوی حکیم مقبول احمد دهلوی، هند ۱۳۱۳ (اردو)
>الذریعه ج٤ص۷۸

۹۴/۷.-اسنی المطالب فی نجاه ابی‌طالب ترجمه
>الذریعه ج٤ص۷۸

۹۴/۸. *اسنی المطالب فی نجات ابی‌طالب*
ترجمه علامه صائم چشتی، لاهور: شبیر برادرز، ۲۰۰۷م. (اردو) ۲۸۰ص.
©

۹۵. *الدرة الغراء فی شعر شیخ البطحاء*
جمع و تحقیق و شرح باقر قربانی زرین، تهران: سازمان چاپ و نشر وزارت ارشاد اسلامی، ۱۳۷٤. ۲۰۵ ص
©

۹٦. دقه، محمدعلی بن محمد
ابوطالب عم النبی
مجله نهج الاسلام دمشق سال٦ ش۲۲، ۱٤۰٦ق.
>معجم ج۱
مقاله

۹۷. دیباجی، سهل بن احمد بن عبدالله (م ۳۸۰ق.)
ایمان ابی طالب علیه‌السلام
>الذریعه ج۲ص۵۱۳

۹۸. *دیوان ابی‌طالب*
جمع و تعلیق دکتر عبد الحق عانی لندن: دارکوفان، ۱۹۹۱م.، ۲۲٤ص
>تراثنا

۹۹. *دیوان ابی طالب*
بمبئی: چاپ فیض رسان، ۱۳۲٦ ق.
>تراثنا

۱۰۰. دیوان ابی‌طالب
جمع وتحقیق یونس بن احمد سنجاری (رساله دکترا)
>تراثنا

۱۰۱. *دیوان ابی طالب*
تهیه وتنظیم ابراهیم منینی بعلبکی در چهار فصل
>تراثنا

۱۰۲. *دیوان ابی طالب*
جمع و تحقیق و تعلیق شیخ علی ...الزواد
>تراثنا

۱۰۳. *دیوان ابی طالب*
نسخه‌ای در لیپزیک به شماره ۵۰۵ (رفاعیه ۳۳) موجود است و نسخه‌های دیگری هم دارد.

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

>تراثنا

۱۰٤. ***دیوان ابی‌طالب***
پژوهش وتحقیق درباره دیوان است. توسط خاورشناس تیودور نولدکه ظاهرا در سال ۱۸٦٤ و۱۹۸۷م. در مجله استشراق چاپ شده است.
>*المرشد*، ص٤٤٥.

۱۰۵. **ربعی نزاری، جعفر (معروف به نقدی)**
مواهب الواهب فی فضائل والد امیرالمومنین علی بن ابی‌طالب علیه‌السلام
۱۰۵/۱. چاپ سنگی ۱۳٤۱ ق نجف.
۱۰۵/۲.- تحقیق و تعلیق محمد هادی امینی، بیروت: شرکة الکتبی، ۱۹۹۱م. ۳۰٤ص
©

۱۰٦. **رحیمی، جهانشاه**
ستاره دنباله دار
تهران موسسه نباء ۱۳۸۱ – ۲٤ص کودک
©

۱۰۷. ***رسالة فی صحة ایمان ابی طالب***
(در مقدمه کتاب الایضاح لابن شاذان ص٦۷ تالیف مرحوم سیدجلال ارموی یاد شده)

۱۰۸. **رضایی، اسدالله**
ابوطالب اسوه مقاومت و ایمان
قم: زائر، ۱۳۸۹، ۱۹۲ ص رقعی
©

۱۰۹. **رضایی، امیرحسین**
«چهرهٔ جناب ابوطالب در ادبیات فارسی»
***فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه*، سال دوازدهم، شماره ٤۷**
«ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، تابستان ۱۳۹٤، ص ۱۲۰_ ۱٤۹.
مقاله
©

۱۱۰. **روبین، یوری (۱۹٤٤ – م.)**
«ابوطالب»
***دانشنامهٔ اسلام*، ویرایش سوم، زیر نظر فلیت و دیگران، جزء ۲۰۰۹-۲، ص. ٤۲-٤٤، لیدن (هلند): بریل،۲۰۰۷- م.**
(انگلیسی)
مشخصات اصل اثر:
Rubin, Uri. "Abū Ṭālib." Encyclopaedia of Islam, THREE. Edited by: Kate Fleet, Gudrun Krämer, Denis Matringe, John Nawas, Everett Rowson. Brill, 2009-02, pp. 42-44.
مقاله
©

۱۱۱. **روحانی، علی**
المواهب فی ایمان ابی‌طالب
[دستنویس بوده و احتمالا هنوز چاپ نشده است]

>اختران فضیلت ج۱، ص٤۰۹.

۱۱۲. **روضاتی، سید احمد**
«ساقی زائران خدا و نگهبان رسول خدا»
***روزنامه اطلاعات* ۲۵و۲٦ /۱۲/ ۱۳۷۰.**
مقاله

۱۱۳. زبیدی، سهیل عبد الزهراء
ابوطالب الرمز الروحی للاسلام
نجف ۱٤۳٤ق. ۱۲۷ص.
©

۱۱٤. زمیزم، سعید رشید
۷۰ [سبعون] صورة مشرقة من حیاة ابوطالب
بیروت: دارالجوادین، ۱٤۳۲ق. ۱۵۸ص.
©

زنجانی، میرزا ابراهیم > حمید سلیم گندمی، عقدالانامل در اثبات ایمان ابوطالب.

۱۱۵. *زهره الادباء فی شرح لامیة شیخ البطحاء*
جعفر نقدی. نجف مطبعه حیدریه، ۱۳۵٦ ق – ۵۰ ص وزیری
>الذریعه ج۱۲ص۷۲
©

۱۱٦. الزواد، ناحی احمد
ابوطالب عقیدة وکفاح
دارالبصرة، ۱۲۰ص
(کتابخانه تخصصی پژوهشکده حج و زیارت)

۱۱۷. سجاد، سید محمد حسن
سخنی چند پیرامون حضرت ابو طالب علیه‌السلام
اصفهان: نشر حجت ۱٤۱۹ ق. – ۳۰ص جیبی
©

۱۱۸. سجاد، محمد حسین
شمع محفل طاها: مجموعه اشعار درباره حضرت خدیجه به انضمام حضرت ابوطالب مظلوم تاریخ
اصفهان: مجمع النور، ۱۳۸۵
(کتابخانه مرکزی شهرداری اصفهان)

۱۱۹. سردار کابلی کرمانشاهی، حیدر قلی خان
دیوان ابی طالب و شرح لامیه ابی طالب
>نقباء البشر فی القرن الرابع عشر ج۲ص٦۹۸، چاپ جدید با عنوان طبقات اعلام الشیعه ج۱٤
[شرح لامیهٔ ابوطالب توسط دکتر قربانی زرین تصحیح و تحقیق شده و آمادهٔ چاپ است]

۱۲۰. سرور الشافعی، عماد عبد الکریم
صحوه الطالب فی رد الشبهات عن ابی طالب
بیروت بی نا ۱٤۲٦ ص٤٦٤ وزیری
©

۱۲۱. سلیم، عزالدین
«ابوطالب الصحابی المفتری علیه»
رسالة الثقلین، سنة ۸؛
العدد۲۹، ص. ۱۵۰-۱۷۱.
العدد۳۰، ص۱۱۹-۱۳۷.
العدد۳۱، ص۱٤۷-۱٦۳.
مقاله
این مقالات به صورت کتاب چاپ ومنتشر شده است. نک ذیل: محمد، عبد الزهراء عثمان (نام مستعار مؤلف)
سلیم گندمی، حمید > حمید سلیم گندمی

۱۲۲. سید زین العابدین
حضرت ابوطالب
کراچی
(اردو)

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

>کتابشناسی اهل بیت ص۴۰

۱۲۳. سید، کمال
ابوطالب ناصر الرسول
قم موسسه انصاریان ۱۳۸٤ ش-
۳۲ص.
کودک
©
۱۲۳/۱.سید، کمال.
پناه چلچله‌ها: دمی با ابوطالب یار پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله، ترجمه سید ابوالقاسم حسینی ژرفا.
قم: پارسیان، ۱۳۷٦.
[ترجمه کتاب: ابوطالب ناصر الرسول]
> سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران

۱۲٤. سیدحسن، سیدطاهر
ابوطالب نصیر الاسلام
مجله التضامن (عراق – ناصریه) سال۳ ش۱و۲، ۱۳۸۵ ق.
>معجم
مقاله

۱۲۵. شاکری، حسین
ابوطالب شیخ البطحاء
قم: موسسة الاسلامیة للتبلیغ والارشاد (قم، کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام و ایران)

۱۲٦. شرف الدین، سید محمد علی
شیخ الابطح او ابوطالب
بیروت: دارالارقم، ۱۹۸۷ م. موسسه الاعلمی، ۱٤٤ص وزیری
©
>نسخه خطی: الذریعه ج۱٤ص۲۹۵
۱۲٦/۱.-***ابوطالب***
ترجمه سید ظفر مهدی جایسی (مدیر مجله سهیل یمن هند)
(اردو)
>الذریعه ج۱ص۷۹
>کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی (ره)

۱۲۷. شرقی، طالب علی
«ابوطالب مسلم بقلبه و لسانه»
مجله ***ینابیع*** سال۲ ش۹، ۱٤۲٦ ق.
نجف
مقاله

۱۲۸. شریف تهرانی عسکری، محمد
دیوان حضرت امیر و دیوان ابوطالب
>***المرشد***، ص٤٤٦.
> طهرانی میرزا نجم الدین محمد
> عسکری، نجم الدین

۱۲۹. شمری، سعید
ابوطالب علیه‌السلام ***اول المومنین***
>تراثنا

۱۳۰. شیخ صدوق ابن بابویه، محمد بن علی
اخبار ابی‌طالب وعبدالمطلب و عبدالله وآمنه بنت وهب
(الذریعه ج۱ص۳۱۷)

۱۳۱. شیدایی پور، محسن
مردان بنی هاشم عبدالمطلب، ابوطالب،

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

عبدالله و حمزه ---
قم: دیانت،۱۳۹۲ - ۹٦ ص جیبی
|ابوطالب، ص ۳۲- ۵۹
©

۱۳۲. شیرازی قندهاری افغانی، مولوی محمد حسن بن میرزا محمداکبر
ایمان ابوطالب علیه‌السلام
>تراثنا

۱۳۳. شیرازی، رضا
شاید ببارد باران: داستان زندگی حضرت ابوطالب، تصویرگری طوبی قاضی‌زاده.
تهران: پیام آزادی، ۱۳۷٦.
کودک
> سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران

۱۳٤. صافی موسوی، سیدمحمد
ابوطالب علیه‌السلام *داعیة الاسلام الاول*
>تراثنا

۱۳۵. صباحی، محمد مهدی
«مواقف النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله تجاه ابی طالب علیه‌السلام»
در: *جشن نامهٔ آیت‌الله رضا استادی*، به کوشش رسول جعفریان، قم: کتابخانه تخصصی تاریخ سلام و ایران، ۱۳۹۳.
©
نیز نک> *ابوطالب و قصیده اللامیه*

۱۳٦. صوانی بیهقی، شیخ معین الدین (فخرالزمان) ابوالمحاسن مسعود
سلوة الشیعه فی تحقیق ایمان ابی‌طالب
>تراثنا

۱۳۷. طبسی نجفی، محمد رضا
منیة الراغب فی ایمان ابی‌طالب
تحقیق عماد الدین طبسی
قم، ۱۳۹۵ ق- ۱۵۸ ص رقعی
©
۱۳۷/۱. تحقیق دیگر:
منیة الراغب فی ایمان ابی طالب
تحقیق محمد جعفر طبسی، قم: مرکز النشر التابع المکتب الاعلام الاسلامی، ۱٤۱۷ق. ۲٤۸ص.
©
۱۳۷/۲.ترجمه فارسی:
ابوطالب یگانه مدافع اسلام
مترجم محمد محمدی اشتهاردی
تهران: قائم، ۱۳۵٤. ۲۵۹ ص.
©

۱۳۸. الطبسی، محمدعلی
حیاة ابی‌طالب
>تراثنا

۱۳۹. طهرانی، میرزا نجم الدین محمد جعفر شریف بن میرزا محمد
الشهاب الثاقب لرجم مکفر ابی طالب
>الغدیر ج۷ ص۴۰۳

۱٤۰. > عسکری، نجم الدین
> شریف تهرانی عسکری، محمد.
ظلامه ابی‌طالب نظره فی آیه
کاظمین الامانه العامه للعتبه الکاظمین المقدسة، ۹٦ ص، رقعی
©

۱٤۱. *عام الحزن وفاة شیخ البطحاء ابی‌طالب و السیدة خدیجة الکبری*
کاظمین: الامانة العامة للعتبة الکاظمین المقدسة، ۱٤۳۳ق. ۱٦ص.
©

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

۱۴۲. عاملی، شیخ عبدالحسین نعمت
اسلام ابی طالب علیه‌السلام
>تراثنا

۱۴۳. عرفی، سید حیدر محمد سعید
ابوطالب بطل الاسلام
دمشق: بی‌نا، ۱۴۱۰ق. ۲۴۰ص.
©

۱۴۴. عزمی، سید عبدالحلیم
«القول الصائب فی اسلام ابی‌طالب»
قاهره.
[من سلسله کتب اسلام وطن]
>*المرشد*، ص۴۳۶.

۱۴۵. عسکری، نجم الدین
ابوطالب حامی الرسول وناصره
۱۳۸۰ ق. ۲۲۰ص وزیری©

۱۴۶. عسیلی، سعید
ابوطالب کفیل الرسول ملحمة اسلامیة من ۲۰۰۰ بیت
بیروت: دارالزهراء، ۱۴۰۶ق. ۲۲۲ص
©

۱۴۷. عطّار، قیس بهجت
«شیخ الأباطح فی شعر الأوردبادی»
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷
«ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، تابستان ۱۳۹۴، ص ۱۰۷ـ ۱۱۹.
مقاله
©

۱۴۸. عفراوی الطرفی، علی
نیل المطالب فی مظلومیة ابی طالب
بیروت: دارالمحجة البیضاء، ۱۴۲۶ق.
۲۴۰ص.
©

۱۴۹. عقیل المظفر، عبد الواحد بن احمد
دراسه عن ابی‌طالب
>تراثنا

۱۵۰. عکاس، علی
ابوطالب کیست
۱۹۹۲ م
(بنگالی)
>کتابشناسی اهل بیت ص۴۲

۱۵۱. علوی امین، سید خلیل
ابوطالب هل مات مسلما؟
قاهره: مکتبه الشروق الدولیه، ۱۴۳۲ق.
۸۷ ص وزیری
©

۱۵۲. علی خان، سید محمد علی
ابوطالب وبنوه جلد ۱و۲
نجف، ۱۹۶۹م. ۴۲۲ ص ج۱ و ۱۲۹ ص ج ۲ وزیری
توضیح اینکه این کتاب مشترکا توسط دارالمرتضی و دارالمحجه البیضاء در بیروت نشر یافته است ©

۱۵۳. علیوی کشکول، هناء عباس
شعر ابی‌طالب دراسة ادبیة
قم: دلیل ما-۱۴۲۹ق.، ۵۴۷ ص وزیری
©
رساله دکترا

۱۵۴. *غایة المطلوب فی شرح دیوان ابی‌طالب عم النبی*
جمع و شرح: سیدمحمد... الخطیب النیدی الاخمینی المصری
طنطاء مصر، ۱۹۵۱م. - ۱۸۵ص

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

>تراثنا

۱۵۵. غریفی بحرانی نجفی، سید مهدی
الرغائب فی ایمان ابی طالب
(الذریعه ج۱۱ص۲۴۱)

۱۵۶. غریفی موسوی خطیب هاشمی نجفی، سیدعلی
شرح قصیدة ابی‌طالب
(مستدرک اعیان الشیعه ج۳ ص۱۴۸)
>مقدس موسوی غریفی، سیدعلی

۱۵۷. غفاری، عبد الرسول
کبیر الصحابة ابوطالب
نجف: العتبه العلویه المقدسه، ۱۴۳۳ق.، ۵۵۱ ص وزیری
©
۱۵۷/۱. غفاری، عبدالرسول
الدلیل الثاقب علی ایمان ابی‌طالب
قم مکتبه الامام الحسین التخصصیه وطوبای محبت ۱۴۳۲ -۲۲۰ص رقعی
این کتاب برگرفته از کتاب کبیر الصحابه ابوطالب دکتر عبد الرسول غفاری نجف العتبه العلویه المقدسه است.
©

۱۵۸. فاضل، جعفر
پدر ایمان
مشهد: یوسف فاطمه ۱۳۸۷ -۶۴ ص رقعی
©

۱۵۹. فاضلی، حسین محمد علی
المرشد، ابوطالب عم النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و والد الوصی علیه‌السلام المومن قبل الاسلام،
عددخاص ۲۱-۲۲، بیروت: دار المحجة البیضاء، ۱۴۲۹ق، ۴۷۱ ص.
©
۱۵۹/۱. *ابوطالب درفش یکتا پرستی*
ترجمه حمید رضا آژیر، مشهد: آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۹۱. ۵۵۱ص.
©

۱۶۰. فخر روحانی، محمدرضا
«حضرت ابوطالب از نگاه برخی مستشرقان»
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷
«ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، تابستان ۱۳۹۴، ص ۹۷_۱۰۶.
مقاله
©

۱۶۱. فرج‌پور، مرتضی [مصاحبه شونده]
«مصاحبه علمی مکتوب با حجت‌الاسلام و المسلمین حاج شیخ مرتضی فرج‌پور دربارهٔ حضرت ابوطالب»
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷
«ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، تابستان ۱۳۹۴، ص ۷۳_۹۶.
مقاله
©

۱۶۲. فصیح هندی، شیخ محمد علی (ساکن مکه)
القول الواجب فی ایمان ابی طالب المسمی (الرمی الصائب فی کبد الثالب لابی طالب)

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

نجف: مرکز الامیر لاحیاء التراث الاسلامی، ۲۰۱۲م.
قطع وزیری ۲۸٤ صفحه
با اضافات سید حسین حسنی براقی و مقدمه و تحقیق سید محمود مقدس غریفی
©
>الذریعه ج۱۷ص۲۱۵

۱٦۳. فهمی پاشا، سیدعلی مشهور به چلبی زاده
طلبة الطالب فی شرح لامیة ابی طالب
مطبوع تهران ۱۳۲۷ – ۷۸ص
>تراثنا
۱٦۳/۱. چاپ مجدد در: مجله الموسم، شماره ۱۰۰، سال ۱٤۳٤ ق= ۲۰۱۳ م، ص ۳۷-۹۵.

۱٦٤. فیض آبادی، سید بدر الحسن (۱۹۷۲ م)
فیضان ابوطالب
(اردو) ، بنارس
>کتابشناسی اهل بیت ص٤۱

۱٦٥. فیض آبادی، ناصر حسین
سیدالحنفاء حضرت ابوطالب
(اردو)، لاهور
>کتابشناسی اهل بیت ص٤۱

۱٦٦. فیضی الحنفی الجورومی، شیخ احمد
فیض الواهب فی نجاة ابی طالب
>اهل‌البیت ص٥۸٤ ش ۳۷۷

۱٦۷. فیغلالي، ادهم روحي؛
«ابوطالب»
دائرة المعارف اسلام اوقاف دینی ترکیه، ج۱۰، ص.۲۳۷-۲۳۸.
مشخصات اصل اثر:
Fığlalı, Ethem Ruhi
"EBÛ TÂLIB"
TDV Islam Ansiklopedisi,
Vol.10, p.237-238
©

۱٦۸. قبانچی النجفی، سید حسن سید علی
منیة الطالب فی حیاة ابی‌طالب
تحقیق: موسسه احیاء التراث الشیعی، نجف الاشرف.
قم: دلیل ما، ۱٤۲۸ق. ۱٤۲ص.
©
نسخه خطی > الذریعه ج ۲۳ ص۲۰٤

۱٦۹. قربانی زرین، باقر
ابوطالب
تحقیق علی اکبر تلافی
تهران: شرکت نشر وتبلیغ نیک معارف، ۱۳۷۱ -٥٦ ص رقعی
©

۱۷۰. قربانی‌زرین، باقر
«شرح قصیده لامیه حضرت ابوطالب علیه‌السلام از مرحوم علامه سردار کابلی»
فصلنامه امامت پژوهی، ش۱۱، پاییز ۱۳۹۲، صص. ۳۰۷-۳۱۳.
مقاله
©

۱۷۱. قربانی‌زرین، باقر
«شعر ابوطالب: گزارش و تحلیل ادبی و محتوایی»
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ٤۷

«ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، تابستان ۱۳۹٤، ص ۱۵۰ـ ۱٦٤.
مقاله
©

۱۷۲. قره چه داغی تبریزی، محسن بن محمد (م. ۱۳۵۱ق.)
ایمان ابی طالب علیه‌السلام
>الذریعه ج۲ص۵۱۳

۱۷۳. قمی، احمد بن داود بن علی
ایمان ابی طالب

۱۷٤. قمی، سهل بن الیسع بن عبدالله
ایمان ابوطالب علیه‌السلام
>تراثنا

۱۷۵. قندهاری، مولوی حسن
منظومه در مدح ابوطالب
تهران ۱۳۸۲ق. (مشهد کتابخانه آستان قدس رضوی)

۱۷٦. قنوات، عبدالرحیم (۱۳٤۵ -)
«در کنار پدر (ابوطالب)»
دانشنامه امام علی علیه‌السلام، زیر نظر علی اکبر رشاد، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۷۹. ج. ۸، ص. ٦۱-۱٤٤.
©
مقاله

۱۷۷. کاردان، غلامرضا
کاروانی در سایه ابر
قم: موسسه در راه حق، ۱۳۷۱.
در چاپ اول: ۱۳٦٦.، هیئت تحریریه موسسه در راه حق به عنوان پدیدآور درج شده است.
کودک

۱۷۸. > کتابخانه آستان قدس رضوی، مشهد
کاشف الغطاء، محمد حسین
رسالة فی ایمان ابی طالب
نجف ۱۲۹٤ق.
>تراثنا

۱۷۹. کدیمی، حسین جواد
ابوطالب بن عبدالمطالب والد امیر المومنین علی علیه‌السلام
بغداد ۱۹٦۷م.
>تراثنا

۱۸۰. الگرکانی، شمس العلماءمیرزامحمد حسین
مقصد الطالب فی ایمان آباء النبی و عمه ابی‌طالب
بمبئی ۱۳۱۱ق. چاپ سنگی
>الذریعه ج۲۲ص۱۱۱، الغدیر ج۷ ص۴۰۲

۱۸۱. کعبی، داود سلمان
ابوطالب ناصر الاسلام
دارالحوراء، بی‌تا ۱۰۸ ص رقعی
©

۱۸۲. الکلبی، هشام بن محمد (م۲۰٦ ق.)
نسب ابی‌طالب
(الذریعه ج۲٤ص۱۳٦)

۱۸۳. کلیدار آل طعمه موسوی حائری، سید عبدالحسین
ترجمه حیاة ابی طالب عم النبی
(مستدرک اعیان الشیعه ج۵ ص۲۵۹)

۱۸٤. کندی الجرجانی، ابی الحسن احمد بن محمد بن احمد بن طرخان (قرن ۵ ق.)
ایمان ابی‌طالب علیه‌السلام

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

>الذریعه ج۲ص۵۱۲
کهمبان، ذاکر حسین حکیم
۱۸۵. *فتح الغالب فی شرح المطالب فی اثبات ایمان حضرت ابوطالب*
(اردو)
>تراثنا
کوفی، احمد بن القاسم (م٤١١ق.)
۱۸٦. *ایمان ابی‌طالب* علیه‌السلام
>الذریعه ج۲ص۵۱۲
کوفی، احمد بن محمدبن عمار (م ٣٤٦ق.)
۱۸۷. *ایمان ابی‌طالب* علیه‌السلام
>الذریعه ج۲ص۵۱۲
گرشاسبی، احمد رضا
۱۸۸. *ابوطالب*
تهران: کتاب نیستان، ۱۳۸۸ -۱۹۱ص.
به صورت فیلم نامه نوشته شده است.
©
گلشنی، عبدالکریم
۱۸۹. «ابوطالب»
دائرة المعارف بزرگ اسلامی، زیر نظر سید کاظم موسوی بجنوردی، تهران: مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج.۵، ص۶۱۸-۶۲۰.
مقاله
©
۱۸۹/۱. «ابوطالب»
دائرة المعارف الاسلامیة الکبری، زیر نظر سید کاظم موسوی بجنوردی، تهران: مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج.٤، ص۷۳۵-۷۳۷. (ترجمه عربی)
مقاله
©
گلی زواره، غلامرضا
۱۹۰. ابوطالب مرد ستوده خصال
در: مجموعة ره توشه راهیان نور. قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۰
مقاله
لاهور، عزیز علی
۱۹۱. *مقام ابوطالب*
۱۹۷٦ م
(اردو)
>کتابشناسی اهل بیت ص٤٢
لطیف انصاری، مولانا خواجه محمد
۱۹۲. *معارج العرفان فی عصمت ابی‌طالب عمران من آیات القرآن*
>تذکره، ص۳۳۱
لکنهو، سید اسد علی
۱۹۳. *حیات ابوطالب*
(اردو)، امیه مشن، ١٣٧٤ ق، الله آباد سلمی پریس، ١٣٧٤ ق
>کتابشناسی اهل بیت ص٤٠
لکهنوی، سید محمدصادق
۱۹٤. *سردار قریش*
(اردو) مدرسه الواعظین
>کتابشناسی اهل بیت ص٤١
الماحوزی البحرانی، ابی الحسن شمس الدین سلیمان بن عبد الله
۱۹۵. *رساله فی ایمان ابی‌طالب*
(مقدمه الاربعون حدیثا فی اثبات امامه امیرالمومنین علیه‌السلام ص۱۲ تالیف شیخ ابی الحسن شمس الدین سلیمان بن عبد الله... الماحوزی البحرانی)

۱۹۶. مازندرانی، ملاعلی بن میرزا خلیل
شرح حدیث اسلام ابی‌طالب بحساب جُمَل
(نسخه خطی مجموعه ۱۳۶ حسینه شوشتری های نجف)
>کتابشناسی اهل بیت ص۱۸

۱۹۷. مالکی، علاء
مظلومیة ابی‌طالب
نجف الاشرف ۱٤۲٤ق – ۱۸۸ ص
رقعی
©

۱۹۸. مجتهد کرکی، سید حسین (م۱۰۰۱) (منسوب)
ایمان ابی طالب علیه‌السلام
>الذریعه ج۲ص۵۱۲

۱۹۹. مجتهدی، مهدی
«مروری بر دیدگاه‌های عماد عبدالکریم سرور شافعی در باب ایمان ابوطالب»
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷
«ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، تابستان ۱۳۹٤، ص ۳٤ـ۶۱.
©
مقاله

۲۰۰. محزم، نجاح
نصرة ابی طالب للاسلام
>تراثنا

۲۰۱. محمد، حسام
ابوطالب مومن قریش
نجف: دارالبذره، ۱٤۳۳ق. – ۲٤ص
وزیری
©

۲۰۲. محمد، عبد الزهراء عثمان
ابوطالب الصحابی المفتری علیه
بیروت: الهادی، ۱٤۲۵ق.، ۱۲۵ ص.
©

۲۰۳. محمداوي، علي صالح رسن
ابوطالب بن عبد المطلب دراسة فی سیرته الشخصیة وموافقه من الدعوة الاسلامیة
بیروت: دارالمکتبه البصائر، ۱٤۳۳ق، ۳۶۰ص وزیری
©

۲۰٤. محمداوي، علي صالح رسن
بهادلي، شيماء هاتو فعل
«لامية الشاعر أبي‌طالب بن عبد المطلب (البحث الثاني) دراسة في مضامنيها أولا (مناسك الحج)»
مجلة ابحاث البصرة (العلوم الأنسانية)، عدد۳۶، ۲۰۱۱م.، ص. ۲۵۵-۳۰۲.
©

۲۰۵. محمدی اشتهاردی، محمد
زندگی پر افتخار حضرت ابوطالب
تهران: انتشارات پیام آزادی، ۱۳۷۵- ۲۰۸ص جیبی
©

۲۰۶. محمدی اشتهاردی، محمد
ابوطالب آموزگار پاسداری
قم: انتشارات هادی، ۱۳۹۹ ق.– ۱٤٤ص جیبی
©

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

۲۰۷. محمودی، محمد باقر
منیة الطالب فی مستدرک دیوان سید الاباطح ابی‌طالب علیه‌السلام، ضمیمه دیوان شیخ الاباطح ابی طالب،
قم: مجمع احیاءالثقافه الاسلامیه، ۵۱ ص
©

۲۰۸. مدائنی البغدادی، ابی حسن علی بن عبدالله (م۲۲۵ق.)
اخبار ابی طالب وولده
>اهل‌البیت ص۲۵ ش ۲۸

۲۰۹. مرتضوي، سید محمد؛
«بررسي روايات ضحضاح»،
مطالعات اسلامی: علوم قرآن و حدیث،
ش.۸۳/۳، پاییز و زمستان ۱۳۸۸،
صص. ۱۵۳-۱۷۳.
مقاله
©

۲۱۰. مرتضی عاملی، سید جعفر
ظلامة ابی‌طالب، تاریخ ودراسة
بیروت: المرکز الاسلامی للدراسات، ۱٤۳۰ق.، ۱۷۵ص.
©

۲۱۱. مرتضی عاملی، محمد یوسف
هذا هو ابوطالب
بیروت: امجاد، ۱٤۳۰ق. ۲۳۷ ص.
وزیری
©

۲۱۲. مردانی، خیر الله
پرتوی از سیمای تابناک ابوطالب
قم: نشر راه قرآن، ۱۳۸٤ -۱۷۰ص
رقعی
©

۲۱۳. مرزه، عبد الحلیم حاتم
ایمان ابی طالب من مصادر علماء السنه
نجف: بی نا، ۱٤۲۳ق. ۳۵ ص.
©(۲۵٦۰۸)

۲۱٤. مسلوت، عبدالحمید محمود
«أبوطالب بن عبدالمطلب»
الازهر، المجلد العشرون، محرم ۱۳٦۸ق. ص.۸۲-۸٦.
©

۲۱۵. المصری، معوض عوض ابراهیم
الرسول والرسالة فی شعر ابی طالب
کویت، ۱۹۸۲م. -۷۹ص
>تراثنا

۲۱٦. مغنیه، احمد محمد
ابوطالب المسلم (موسوعه التاریخ الاسلامی رقم ٦)،
بیروت: دارالکتاب اللبنانی، ۱۹۸۳م.
>تراثنا

۲۱۷. مغنیه، احمد محمد
ابوطالب مع الرسول (من موسوعه التاریخ الاسلامی رقم ۵)
بیروت: دارالکتاب اللبنانی،۱۹۸۲م.
>تراثنا

۲۱۸. مفید، محمد بن محمد (۳۳٦-٤۱۳ق.)
ایمان ابی طالب علیه‌السلام
- تحقیق شیخ محمد حسن آل یاسین، بغداد: دارالتضامن در مجموعه سلسه النفائس (النهضة) الاولی للمخطوطات ۱۳۷٤ -۱۳۸٤ ق.
- تهران، تحقیق انتشارات موسسه

بعثت (ضمیمه کتاب *الافصاح فی امامه امیرالمومنین* علیه‌السلام)
- لبنان، بیروت، موسسه المفید، ضمن موسوعه مولفات الشیخ المفید، تحقیق موسسه بعثت
©
- تهران انتشارات موسسه بعثت به شکل مستقل توسط کنگره بین المللی هزاره شیخ مفید
©
>الذریعه ج۲ص۵۱۳
[برخی از نسخه‌های اثر: مشهد: رضوی (۸۲۸۸)؛ قم: مرعشی (۲۵۵/٦)؛ تهران: ملی (۲٤٥/۱۰)، ملک (٦۱٥/۱۰٦)، شورا (۸/۳ خوئی)، دانشکده ادبیات (۱۱۲/٥ب)؛ نجف اشرف کتابخانه آیت الله حکیم.]

۲۱۹. مقدس موسوی غریفی، سید علی (معروف به خطیب هاشمی)
کتاب ماقیل من الشعر فی ابی طالب
>الذریعه ج۱۹ص۲۳
غریفی موسوی خطیب هاشمی نجفی، سید علی

۲۲۰. منتفکی، عبدالله صالح
«معجم ما أَلّف عن أبی‌طالب»
تراثنا، العددان ٦۳ و٦٤، ۱٤۲۱ق.
ص.۱٦۳-۲۳۳.
مقاله
©

۲۲۱. مهزمی البصری، ابی هفان (م۲۵۷ق.)
علی بن حمزه البصری التمیمی(م۳۷۵ ق.)
دیوان ابی طالب بن عبد المطلب
تحقیق شیخ محمد حسن آل یاسین، بیروت:دار ومکتبه الهلال، ۱٤۲۱ق.
۳۸۱ ص.
قسمت اول این کتاب همانطور که اشاره می‌شود، به تحقیق سید محمد صادق آل بحر العلوم ومرحوم شیخ محمد باقر محمودی چاپ شده است.
۲۲۱/۱.– دیوان ابی‌طالب عم النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، جمع و شرح دکتر محمد تونجی – ناشر دارالکتاب العربی بیروت ۱٤۲۹
۲۲۱/۲. این دیوان توسط سرکار خانم سیده رقیه احمدی با همین نام ترجمه شده است ناشر انتشارات اسوه تهران سال نشر ۱۳۹۱
همراه با متن ۲۰۵ص
©

۲۲۲. مهزمی، ابی هفان عبدالله بن احمد (م ۲۵۷ ق.)
دیوان شیخ الاباطح ابی‌طالب
۲۲۲/۱.-تصحیح و تعلیق سید محمد صادق آل بحر العلوم در عراق و بیروت و مکتبه نینوی الحدیثه در تهران چاپ و نشر یافته-٤۰ص وزیری
©
۲۲۲/۲.- تحقیق و تعلیق و استدراک مرحوم شیخ محمد باقر محمودی. قم: مجمع احیاء الثقافة الاسلامیة، بی تا،

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

۹۶ص.
©

۲۲۳. مهلبی، علی بن بلال
ایمان ابوطالب علیه‌السلام
>معجم ج۱ص۲۶۳

۲۲۴. الموسوی الحسنی، سید ابی الفتوح جلال الدین الحسن... مهناالداودی
عمدة الطالب فی مناقب ابی‌طالب
>تراثنا

۲۲۵. موسوی تستری لکهنوی، میرمحمد عباس
(م ۱۳۰۶ق.)
بغیه الطالب فی اسلام ابی‌طالب
>الذریعه ج۳ص۱۳۴

۲۲۶. موسوی تستری لکهنوی، میرمحمد عباس
م ۱۳۰۶
شرح قصیده ابی‌طالب
>الذریعه ج۱۴ص۴

۲۲۷. موسوی حسینی عاملی، سید محمد
بغیه الطالب فی ایمان ابی‌طالب (فی بیان احوال ابی‌طالب و اثبات ایمانه وحسن عقیدته)
تحقیق: سید محمد مهدی موسوی خرسان، قم: منشورات المکتبة الحیدریة، ۱۴۲۸ق. ۱۳۴ ص.
©
۲۲۷/۱. تحقیق دیگر:
- *بغیة الطالب فی حال ابی‌طالب*
تحقیق محمد جواد نورالدین فخرالدین
بیروت موسسة آل البیت علیهم‌السلام لاحیاء التراث، ۱۴۳۲ق. ۹۶ص.
©

۲۲۸. نسخه خطی > الذریعه ج۳ص۱۳۵
موسوی زنجانی، سید میرزا ابی القاسم امین الدین محمد
رسالة فی اسلام ابی طالب
(فهرست مشاهیر علمای زنجان)
>تراثنا

۲۲۹. موسوی قزاز، سید جواد
ابوطالب ناصر الاسلام والمومن الکافل
مقدمه: باقر شریف قرشی، بی نا، ۱۴۲۰ق. ۱۴۸ص.
©

۲۳۰. موسوی کاظمینی واعظ، سید محمد مهدی
ایمان ابی طالب سید البطحاء شیخ قریش
کاظمین: جامعه الواعظ لعلوم آل البیت، ۵۴ ص وزیری
©

۲۳۱. موسوی موحد ابطحی اصفهانی، سید محمدعلی
سید البطحاء (ابوطالب)
۱۴۲۳ق.
>*المرشد*، ص۴۴۱.

۲۳۲. موسوی، سید عبدالرحیم
سید البطحاء ابوطالب کافل رسول الله وناصره
قم: المجمع العالمی لاهل البیت علیهم‌السلام، ۱۴۲۲ق. ۱۲۰ص.
©
۲۳۲/۱. ابوطالب بزرگ مکه ترجمه (سید

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

البطحاء ابوطالب کافل رسول الله وناصره)
ترجمه حسین علی عربی (۱۳۴۹-)
قم: مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام، ۱۳۹۳.

۲۳۳. موسوی، شمس الدین فخار بن معد (م ۶۳۰ ق)
ایمان ابوطالب علیه‌السلام معروف به الحجة علی الذاهب الی تکفیر ابی طالب علیه‌السلام
۲۳۳/۱. - چاپ سنگی نجف الاشرف ۱۳۵۱ ق
۲۳۳/۲.- تحقیق سیدمحمدصادق بحر العلوم نجف الاشرف، ۱۹۶۵ م ©
۲۳۴/۳.- تحقیق دکتر سیدمحمد بحر العلوم با مقدمه عبد الفتاح عبد المقصود مصری، بیروت دارالزهراء ۱۹۸۷م - قم مطبه سید الشهداء ۱۹۹۰ م

۲۳۴. المیثمی الغدیری، مزیل حسین بن الله دته
صفات ابی طالب عبد مناف
(مخطوط)
>تراثنا

۲۳۵. المیثمی الغدیری، مزیل حسین بن الله دته
نبوه ابی طالب
>تراثنا

۲۳۶. *ناصر الرسول ابوطالب*
کاظمین: الامانة العامة للعتبة الکاظمین المقدسة، ۱۴۳۲ق. ۳۶ص.
©

۲۳۷. ناصر کبیر (الاطروش)، سید ابی محمد حسن
فصاحة ابی طالب
>الذریعه ج۱۶ص۲۲۵

۲۳۸. نبل، محمد الریح حمد
ابوطالب مومن قریش
خارطوم: جمعیت خیریه ثقلین، بی تا.
>کتابشناسی اهل بیت ص۱۸

۲۳۹. نجفی، محمد حافظ
بوستان آل عمران ج ۱: ایمان ابوطالب (اردو)
>کتابشناسی اهل بیت ص۴۰

۲۴۰. نرجس، عابده
نگهبان رسالت
لاهور، ۱۹۹۵م.
(اردو)
>کتابشناسی اهل بیت ص۴۲

۲۴۱. نسابه، ابی حسن(/حسین)
رتبة ابی طالب و قریش ومراتب ولده فی بنی هاشم
>الذریعه ج۱۰ص۷۷

۲۴۲. *نص ابی طالب علی النبی*
من کتب الاسماعیلیة
>الذریعه ج۲۱ص۲۵۷

۲۴۳. نظرخواهی دربارهٔ حضرت ابوطالب»
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه، سال دوازدهم، شماره ۴۷
«ویژه حضرت ابوطالب علیه‌السلام»، تابستان ۱۳۹۴، ص ۹_۳۳.
مقاله
©

۲۴۴. النعیمی، ابی المظفر محمدبن احمد
اخبار ابی‌طالب (البهجه)
(رجال النجاشی، چاپ جامعه مدرسین،

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]

۱۰۵۶ ص۳۹۵ ج۲)
نقدی، جعفر> ربعی نزاری، جعفر
نقدی، جعفر> زهرة الادباء

۲۴۵. نقوی امروحی هندی، سید ظفر حسن بن دلشادعلی بن امدادعلی
ایمان ابوطالب علیه‌السلام
(؟اردو)
>تراثنا

۲۴۶. نقوی، سید اعجاز حسین
کفیل رسالت
(اردو)
>تذکره ص۳۶

۲۴۷. نیوبی، گردون
«ابوطالب عبدمناف بن عبدالمطلب»
دانشنامهٔ اسلام مختصر، وان ورلد،
۲۰۰۲م. (انگلیسی)
مشخصات اصل اثر:

Newby, Gordon
"Abu Talib Abd Manaf b Abd al-Muttalib" in *A Concise Encyclopedia of Islam*, Oneworld Publications, 2002, p. 17.

©

۲۴۸. همدانی نجفی، شیر محمد
حاشیة علی کتاب الحجه علی الذاهب الی تکفیر ابی طالب
>تراثنا

۲۴۹. هندی سندی تتوی حنفی، محمدمعین بن محمد امین بن طالب الله (م ۱۱۶۱ق.)
اثبات اسلام ابی‌طالب علیه‌السلام
>اهل‌البیت ص۱۹ ش ۱۹

۲۵۰. هنسوی، سید سبط الحسن
شهاب ثاقب فی شرح دیوان ابی طالب
(اردو)
(مستدرک اعیان الشیعه ج۵ ص۲۲۰)

۲۵۱. وات، ویلیام مونتگمری (۱۹۰۹-۲۰۰۶م.)
«ابوطالب»
دانشنامهٔ اسلام، ویرایش دوم، زیر نظر بیرمن و دیگران، ج.۱، ص.۱۵۲-۱۵۳. لیدن(هلند): بریل،۱۹۶۰-۲۰۰۷م.
(انگلیسی)
مشخصات اصل اثر:

Watt, William Montgomery. "Abū Ṭālib." *Encyclopaedia of Islam, Second Edition.* Edited by: P. Bearman, Th. Bianquis, C.E. Bosworth, E. van Donzel, W.P. Heinrichs., Vol. 1, p. 152-153. Brill Online, 2015.

©

۲۵۱/۱. ترجمه فرانسوی:

"Abū Ṭālib." Encyclopédie de l'Islam, Vol.1, Brill Online, 2015

©

۲۵۱/۲. ترجمه فارسی:
«ابوطالب»
دانشنامه ایران و اسلام، زیر نظر احسان یارشاطر، طهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۲۵۳۷. ج.۸ ص. ۱۰۵۹.

©

۲۵۲. وحیدی صدر، مهدی
حضرت ابوطالب
مشهد: مجتمع فرهنگی و موقوفه حضرت ابوطالب علیه‌السلام با همکاری عروج اندیشه، ۱۳۹۲. ۵۲ ص.

©

کودک

۲۵۳. یزدی حائری، سید حسن (واعظ)
منیه الطالب فی ایمان ابی‌طالب
احتمالا به صورت چاپ سنگی نشر یافته (الذریعه ج۲۳ص۲۰٤)

۲۵٤. یمانی، قاسم بن احمد
المواهب فی الرد علی من قال باسلام ابی طالب
قاهره: دارالحرمین، ۱٤۱٦ق.
> *المرشد*، ص٤۳۷.

۲۵۵. یونس، ابراهیم
محمد فی کفالة ابی طالب
قاهره: مکتبه غریب، ۱۹۷۱م.

> *المرشد*، ص٤۵۱.

۲۵٦. یونسیان، علی اصغر
نیاکان نبوت وامامت (والدین رسول خدا و امیرالمومنین)
مشهد: یوسف فاطمه، ۱۳۹۰. ۲۵٤ص.

بوهل > Buhl

فیغلالي > Fığlalı

حیدر، نجم افتخار > Haider, Najam Iftikhar

روبین > Rubin

وات > Watt

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1394.12.48.10.6]